

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Caluinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Acta Apostolorum to. primus

Stapleton, Thomas

Antverpiæ, 1595

2. Ministrantibus illis Domino, & ieiunantibus, dixit Spiritus Sanctus, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39424

ferociam extrema ignominia obrueret. Tales Arij, Manetis, ac nostro tempore Lutheri, Carolstadij, & aliorum exitus fuere. Sed ut Arianos & Manichæos nihil illa antiquiora mouerunt, sic nec Calvinistas ac Lutheranos hodie hæc recentia Dei iudicia commouere potuerunt, quo minùs singula secta ad animarum perniciem, occulto Dei iudicio, toto orbe grassarentur.

CAP. XIII.

2. Ministrantibus illis Domino, & ieiunantibus, dixit Spiritus Sanctus, &c.

Taxant & mordent hoc loco Catholicos scriptores interpretes hæretici, quod verbum Luca, *Ministrantibus illis Domino*, de sacrificio Christianorum publico, à Latinis *Missa* nuncupato, exponunt. Verbum quo utitur Lucas *τελεγοντες* αὐτῷ (ait Calvinus) sæpe pro sacrificio offerre accipitur. Qui sensus Papistis maxime arrisit, ut aliquod fuisse in usu Apostolicis sacrificium probarent. Addit Beza: Vertit Erasmus, *Sacrificantibus*, quæ interpretati tolerabilis quidem videri posset, quod sic transferri soleat sacrificij nomen non modò ad publicas Ecclesiæ Christianæ functiones, sed ad priuam quoque sanctorum vitam, Rom. 12. 1. & 15. 16. Ephes. 5. 2. Phil. 2. 17. & 4. 18. Hebr. 13. 15. 1. Petr. 5. (quæ etiam ratione æquum est, *Cenam Domini* à veteribus nonnullis λεῖψυσιν, *ἱερόθυτον*, sacrificiū vocari) sed tamē omnino est expungenda:

Sacrificiū
Christia-
norum
astringitur.

Execrabi-
lis Beza
verba exe-
cranda.

Verbi
λειτουρ-
γίαν
varij sen-
sus meta-
phorici.

Rom. 13.
Heb. 1.

Philip. 2.

Liturgia
proprie sa-
crificium
significat.

pungenda: tum quia nimium est angustum, tum ve-
rò propter execrandum illorum errorem qui Filium
Dei re ipsa quotidie in Ecclesia sacrificari & offerri
contendunt: id est, qui religionem Christianam radi-
citus conuellunt. Hæc illa execrabilis bestia.
Vtrique respōdemus: tamen si vocabulū il-
lud λειτουργῶν late pateat, & in nouo Te-
stamento varia significet, vt metaphoricè
quidē ipsam verbi prædicationē ad Rom.
15. vbi Paulus se vocat λειτουργον, ministrum
Christi, & ad metaphoram continuandam,
sanctificare se Euangelium, ιερουργῶντα το εὐαγγε-
λιον, ipsosque auditores fieri oblationem accep-
tam & sanctificandam, προσφοραν εὐπροσδεκτον καὶ
ἡγιασμένον, ait; quæ omnia non nisi meta-
phoricè dici nemo dubitauerit; vel etiam
opus aliquod pium, vt 2. Cor. 9. eleemosy-
narū distributionem vocat ministerium officij
sui, διακονίαν τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, quo etiam
sensu vtitur ad Philipp. 2. aliàs verò quoduis
publicum ministerium, siue sacrum siue profa-
num, vnde & magistratum ciuilem vocat
Paulus λειτουργον θεοῦ, Dei ministrum, & ip-
sos Angelos λειτουργικά πνεύματα, ministrarios
spiritus, & Epaphroditum Apostolum & mini-
strum, καὶ λειτουργον, necessitatis suæ; tamen
proprie sacris operari & sacrificandi actio-
nem compluribus in locis significat, vt ad
Heb. 10. Omnis sacerdos præstō est quotidie mini-
strās λειτουργῶν: & ad Heb. 9. Omnia vasa mini-
sterij τῆς λειτουργίας sanguine aspersa; & Luc. 1. de
Zacharia,

Zacharia, *Impleti sunt dies ministerij eius*, τῆς λειτουργίας αὐτοῦ. Hoc autem in loco aliter intelligi hoc vocabulum nec posse nec debere, illud adiunctum, τῷ κυρίῳ, Domino, perspicue demonstrat. Proprie sacrificij actio in solum Deum dirigitur, verbi predicatio ad populi ædificationem assumitur. Quare hoc adiunctum hæretici interpretes prorsus dissimulant, quum tamē verbi tam latē patentis significatio ex adiunctis suis maxime inuestigari debeat. Nam & alia adiuncta circumstantia, *ieiunantibus*, non obscure docet de Liturgiæ actione Lucā loqui quæ proprie sacrificium est. Sacrificium quippe Christianorū perpetuò antecedit ieiunium, ut antiqui Patres monuerunt, ^aAugustinus, ^bBasilii, & alij. Predicationi verbi ieiunium necessario coniunctum non est. Neque obstat quod vetus interpres, *ministrantibus*, verterit, non autem, *sacrificantibus*; quum in alijs itidem locis citatis ad Heb. 9. & 10. & Luc. 1. vbi proprie de sacrificio agi manifestum est, *ministerij* & *ministrationis* verbo idem usus fuerit. Iam verò negari non potest, apud Ecclesiasticos Patres Græcos, Liturgiam illud vocari, quod apud nos Latinos Missa dicitur: ut Liturgia Iacobi Apostoli, Basil. Chrysost. & aliorū, quorū fragmentum collegit Georgius Cassander. Et Suidas quidem de hac voce ita scribit: λειτουργία κυρίως ἡ δημοσία υπηρεσία, παρὰ τὸ λῆιτον

Christiani
presbyteri
in Antio-
chia sacri-
ficabant.

a. Epist. 19
b. Homil.
de laude
ieiunij.

Vide Li-
turgica
Cassandri

καὶ τὸ ἔργον. id est, Liturgia propriè dicitur officium seu ministerium & munus publicum, à voce *λῆλον*, quod publicum significat; & *ἔργον*, quod est munus seu opus. Sed quum hoc munus & opus publicum propriè ad Christi cultum restringitur, ut hoc loco, *λελουργοῦντων τῷ κυρίῳ*, ministrantibus Domino, quo vocabulo Christū propriè Lucas designat, intelligi nō potest nisi de proprio Christianorum cultu publico, quem Christus propriè instituit, & qui ad commemorationem mortis Christi propriè celebratur. Hæ adiuncta, hæ circumstantiæ, vocem alioqui latè patentem ad hanc sacificationis significationē propriè restringunt.

Quæ Beza in contrarium adfert ut hæ versio expungatur, non ridiculam modò sed & blasphemam disputationē habeant. Ridiculum est in probatione principium petere. Negat Beza de sacificatione intelligi debere, quia execrandus error est, Filium Dei in Ecclesia quotidie sacrificari. Hoc est dicere, quia verus omnium Patrum doctrina execrandus error est, & nostra nova doctrina pura veritas est. Atqui, bone Beza, non debebas pro certo illud ponere, quod ut minimum hodie controuersum esse non ignoras. An non istud est ad vestra placita Scripturas contorquere, ipsum autem literæ sensum ex suis adiacentibus expressum penitus negligere? Cæterum te tuos-

Beza blas-
phema &
& ridicu-
la dispu-
tatio refel-
litur.

tuosque execrando errore laborare, qui
 quotidianum in Ecclesia sacrificium, vbi (vt
 Augustinus loquitur) *Christus quotidie immo-*
latur, nefarie sustulistis; tum alij maximo
 numero eruditissimi tractatores Catholici
 luculenter docuerunt, tum nos contra tuum
 Calvinum in alia huius operis parte luculē-
 ter ostendimus. Blasphemia tua coniuncta
 illa est, qua asseris *ex hoc sacrificio quotidiano*
religionem Christianam radicitus conuelli. Ad
 quam blasphemiam nihil aliud respondeo,
 quam; *Vae vobis, qui lucem tenebras, & tenebras*
lucem dicitis: quando absque sacrificio isto ex-
 terno, quod Christus in vltima cena insti-
 tuit, religio Christiana proprio ac præcipuo
 cultu spoliatur, testamētum Filij Dei sum-
 mo scelere rescinditur, mortis Dominicæ
 perpetua annuntiatio abrogatur. Apage
 cum istis tuis blasphemijs vultuosa bestia.

Sed paulò liberalior quàm Beza Calui-
 nus hoc loco est. *Vi Papis* (inquit) *deur qu d*
postulant, & iſt' op'ōt'at' pro sacris operari & sa-
cificari hic accipi, ridiculè tamen in *sua Missa pa-*
trociniū Antiochenos Doctores sacrificasse ob'en-
d'nt. Quis sic, Calvine? *Primò* (inquit) *quum*
verbum sit pluralis numeri, sequetur Missas fuisse à
singulis celebratas. Et quid hoc, quæso, absurdi
 est, vbi plures Doctores & Prophetæ essent,
 eos singulos seu vicissim seu varijs in locis
 eiusdem amplissimæ vrbis sacrificasse? Sed
 hanc ratiunculam veluti ineptam ipsemet

O 5 celeriter

Ad Matt.
 caput 26.
 in refutat.
 exposit.
 Caluini
 super illa
 verba;
 Accipite
 & manduca-
 to. &c.

celeriter relinquit. Sed (inquit) *omissis ineptijs* (vnde se hactenus ineptijse nos monet) *considerandum est quale sacrificij genus Ecclesia sua Christus commendauerit. Fingunt Papistæ, sibi ad immolandum Christum iniunctum esse sacerdotij munus.* Respondeo: Nō Papistæ hoc fingunt, sed tota Christianorum Patrum antiquitas illud credidit, docuit, scripsit, vt alio in loco contra Caluinum ostendimus. Pergit: *Huius rei adeo in Scriptura nulla fit mentio, vt potius hunc sibi vni honore Filii Dei vindice.* Respondeo: Huius rei adeo in Scriptura fit mentio, vt quū Christus Dei Filius, Redēptor noster, in vltima cena seipsum Patri in cruce modo immolasse, vt idem Apostoli, eorūque successores facerent expresse docuerit, dicens: *Hoc facite in meam commemorationem:* vt illam Christi actionem illaque Christi verba tota semper hactenus Ecclesia intellexit, veterumque Patrum perspicua & crebra testimonia contestantur, quæ & alibi contra Caluinum protulimus. Cruentum sanè sacrificium, qua *vna oblatione consummaretur in æternum sanctificati*, & eius peragendi honorem, Dei Filius sibi vni vindicauit, & in Cruce cōsummauit. Hæc alibi tum ab alijs centies luce clariùs demonstrata, tum à nobis (quod satis erat) contra nudas & simplices Caluini centies repetitas & nunquam probas assertiones, veterum testimonijs confirmata, documēto & argumento maximo sunt

Ad Ioan.
cap. 16.
ver. 13.
& cap. 20
ver. 22.

Locis sup-
rà citatis

mo sunt, Lucam de alio sacrificij genere locutum hoc loco non esse, quàm quod Christianorum Pastorum atque doctorum in Ecclesia Christi proprium ac peculiare est. De prædicatione verbi hunc locum rectè non intelligi (vt vult in sequentibus Calvinus) ex adiunctis, quæ diximus, satis liquidò constare potest. Sunt quidem in suo genere res sacra diuini verbi prædication, & Scripturæ interpretatio; sed sacratius quiddam est, proprièque Christo sacrum, diuini sacrificij à Christo instituti sacratissima peractio & celebratio, à Græcis Patribus communiter dicta Liturgia.

2. *Segregate mihi Paulum & Barnabam ad opus ad quod assumpsit eos.* 3. *Tunc orantes & ieiunantes, imponentesque eis manus, dimiserunt eos.*

QUOD alicubi contra Calvinum Iochimus V Vestphalus Lutheran⁹ scripsit (vt ipsemet refert Calvinus) *anguilla per caudam capi non potest*, hominis de re sacramentaria variam, lubricam, dubiam, & inconstantem, rimosam, hac illac perfluentem doctrinam notans; hoc in huius loci tractatione manifestè apparet. Quum enim hæc Pauli & Barnabæ (quos tum antea ad prædicandum Christus miserat, tum hîc à Spiritu S. ad opus prædicationis assumptos legimus) ordinatio Ecclesiastica, manuum pres-

Caluin. in
2. defen-
sione cõ-
tra V Vest-
phalum.

Pastorum
ordinatio
& missio
legitima.